

Sygn. akt II Ca 555/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

10 maja 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Karolina Obrębska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 10 maja 2023 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego w G.

przeciwko P. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Szamotułach

z dnia 10 stycznia 2023 r.

sygn. akt I C 606/22

oddala apelację;

zasądza od powoda na rzecz pozwanej 450 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

/-/ Karolina Obrębska

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do Sądu Rejonowego w Szamotułach w dniu 21.04.2022 r. (data prezentaty), powód (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w G. domagał się zasądzenia od pozwanej P. K. 4.164,86 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia orzeczenia do dnia zapłaty oraz zwrotu 17 złotych tytułem uiszczonej opłaty skarbowej za pełnomocnictwo. W uzasadnieniu swojego żądania powód wskazał, że przedmiotowa wierzytelność powstała w związku z udzieleniem pozwanej pożyczki przez (...) sp. z o.o.(dawniej (...) sp. z o. o. we W., który następnie zawarł w dniu 08.08.2019 r. umowę sekurytyzacyjną z (...) Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym, a który następnie zbył swoją wierzytelność na rzecz powoda. Umowa zawarta z pozwaną jest umową pożyczki i spełnia wymogi ustawy z dnia 12.05.2011 r. o kredycie konsumenckim. Pozwana nie wywiązała się z postanowień umowy i umowa została wypowiedziana z dniem 10.10.2021 r.

W dniu 25 kwietnia 2022 r. sąd wydał w tej sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana zaskarżyła nakaz w całości oraz wniosła o oddalenie powództwa w całości, wydanie postanowienia stwierdzającego utratę mocy nakazu zapłaty oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów opłaty od pełnomocnictwa oraz kosztów zastępstwa procesowego. Pozwana zarzuciła powodowi brak wykazania roszczenia co do zasady oraz co do wysokości, niezgodność z zasadami współżycia społecznego kosztów i opłat związanych z umową pożyczki oraz brak legitymacji czynnej procesowej powoda.

Wyrokiem z dnia 10 stycznia 2023 r. Sąd Rejonowy w Szamotułach:

powództwo oddalił,

kosztami procesu obciążył powódkę i z tego tytułu zasądził od niej na rzecz pozwanej kwotę 917 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Apelację od wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

naruszenie art. 385¹ k.c. poprzez uznanie, iż zapisy umowy pożyczki dotyczące opłaty operacyjnej naruszają interesy konsumenta i stanowią klauzule abuzywne;

naruszenie art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim poprzez jego niezastosowanie, co doprowadziło do odmowy zasądzenia kwot z tytułu pozaodsetkowych kosztów kredytu, podczas gdy koszty mieszczące się w limicie wprowadzonym przez ww. przepis są wyłączone spod możliwości badania, czy stosowne postanowienia stanowią niedozwolone klauzule umowne;

art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim poprzez przyjęcie, że wysokość prowizji, opłaty przygotowawczej i opłat zawartych w umowie jest niedopuszczalna, podczas gdy łączna kwota powyższych kosztów nie przekracza limitu kosztów pozaodsetkowych zawartych w ww. przepisie;

naruszenie art. 58 k.c. poprzez uznanie, że zapisy umowy zmierzają do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych;

naruszenie art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. art. 385² k.c. poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, że w umowie wiążącej strony doszło do naruszenia wskazanych przepisów, w sytuacji pełnej akceptacji przez pozwaną warunków umowy, w tym wynagrodzenia umownego, opłaty przygotowawczej oraz w sytuacji, gdy postanowienia umowy nie kształtują obowiązków konsumenta sprzecznie z dobrymi obyczajami i nie naruszają rażąco interesów konsumenta;

naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sporu, a to faktów wynikających z treści zawartej na piśmie umowy pożyczki nr (...) z dnia 05.08.2019 r. w zakresie ustalenia warunków związanych z całkowitą kwotą pożyczki oraz całkowitym kosztem pożyczki, a także pozostałymi jej warunkami zaakceptowanymi przez pozwaną, a tym samym twierdzenia, że powód nie wykazał wysokości roszczenia z uwagi na kwotę prowizji, co skutkowało oddaleniem;

naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sporu, a to faktów wynikających z treści zawartej i zaakceptowanej przez pozwaną umowy pożyczki nr (...) z dnia 05.08.2019 r. w zakresie poinformowania pozwanej o możliwości odstąpienia od zawartej umowy bez konieczności wskazania przyczyny, a co umożliwiło pozwanej przeanalizowanie zaakceptowanych wcześniej warunków w tym wysokości prowizji i całkowitej kwoty do zapłaty oraz ewentualnego odstąpienia, a czego pozwana nie uczyniła, przystąpiła natomiast do spłaty zgodnie z harmonogramem;

naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego, a tym samym nieprawidłowe przyjęcie, że kwota prowizji nie może być zaliczona do kwoty pożyczki;

naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 213 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sporu, a to faktów wynikających z treści zawartej i zaakceptowanej przez pozwaną umowy pożyczki w zestawieniu z wpłatami pozwanej dokonanymi zgodnie z harmonogramem uwzględniającym w każdej z rat kwotę prowizji, a które to stanowią uznanie roszczenia co do zasady oraz wysokości;

naruszenie art. 229 k.p.c. w związku z art. 230 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie pomimo istniejących ku temu przesłanek i w konsekwencji uznanie przez Sąd Rejonowy, że brak kwestionowania przez pozwaną istnienia czy wysokości roszczenia wskazuje, że zostały przez stronę pozwaną przyznane.

W związku z powyższymi zarzutami apelujący wniósł o:

zmianę zaskarżonego wyroku poprzez umorzenie powództwa w całości na skutek dokonania przez pozwaną wpłat obejmujących całość dochodzonego przez powoda roszczenia;

zasądzenie od pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych;

z bardzo daleko idącej ostrożności, na wypadek uznania, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy lub że zachodzi konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając przy tym sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Pozwana w **odpowiedzi na apelację** wniosła o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy rozpoznał sprawę w postępowaniu apelacyjnym na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 374 k.p.c. uznając, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, gdyż strony nie złożyły wniosku o przeprowadzenie rozprawy, nie powołały też nowych faktów i dowodów.

Należy zauważyć, że - w ramach zarzutu obraży art. 233 § 1 k.p.c. - powód wskazał na pominięcie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sporu wynikających z treści zawartej umowy pożyczki z dnia 05.08.2019 r. w zakresie ustalenia warunków związanych z całkowitą kwotą pożyczki oraz całkowitym kosztem pożyczki, a także pozostałymi jej warunkami zaakceptowanymi przez pozwaną, jak i w zakresie poinformowania pozwanej o możliwości odstąpienia od zawartej umowy bez konieczności wskazania przyczyny, z czego pozwana nie skorzystała, lecz przystąpiła do spłaty pożyczki zgodnie z harmonogramem.

Odnosząc się do stanowiska skarżącego należy zauważyć, że Sąd Rejonowy miał na uwadze treść umowy, co wynika z uzasadnienia wyroku, lecz oddalił powództwo uznając, że pozwana w całości spłaciła swe zobowiązanie wynikające z umowy pożyczki, gdyż umowa nie wiązała jej w części dotyczącej obowiązku zapłaty opłaty operacyjnej w kwocie 6 300 zł, a jedynie co do zwrotu kapitału wraz z odsetkami umownymi. W konsekwencji, jak wskazał Sąd, pozwana, która uiszczyła łącznie z tytułu pożyczki 9 321,48 zł, wywiązała się w całości ze swego zobowiązania. W tych okolicznościach należy uznać, że fakty – zdaniem powoda bezzasadnie pominięte przez Sąd I instancji – nie miały znaczenia w sprawie, skoro kluczową dla rozstrzygnięcia kwestią pozostawała abuzywność postanowienia zastrzegającego tzw. opłatę operacyjną.

Z kolei zarzut obrazu art. 233 k.p.c. przez dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego i nieprawidłowe przyjęcie, że „prowizja” nie może być zaliczona do kwoty pożyczki, nie odnosi się do oceny dowodów, lecz zmierza do zakwestionowania oceny prawnej ustalonych faktów. Abuzywność postanowień umownych jest bowiem rezultatem stosowania prawa materialnego, gdyż sąd – dokonując takiej analizy – kieruje się przesłankami zastosowania norm tego rodzaju, tj. art. 385¹ k.c. i n. Poza tym apelujący, zarzucając błędną ocenę dowodów, nie wskazał ani konkretnych dowodów wadliwie ocenionych ani następstw związanych z zarzucanymi uchybieniami sądu. Z tych względów Sąd Okręgowy przyjął za własne ustalenia faktyczne stanowiące podstawę rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, a podniesiony zarzut ocenił w ramach kontroli prawidłowości zastosowania prawa materialnego.

W ustalonym w sprawie stanie faktycznym nie doszło do naruszenia norm prawa materialnego wskazanych w apelacji.

W świetle poglądów TSUE sąd krajowy jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowy wchodzące w zakres stosowania dyrektywy 93/13 mają nieuczciwy charakter. Przepisy kodeksu cywilnego dotyczące nieuczciwych postanowień umownych (art. 385¹ i nast. k.c.) stanowią implementację do krajowego systemu prawnego dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5.04.1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. W wyniku dokonania kontroli warunków umowy z punktu widzenia praw konsumenta Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że postanowienie umowy pożyczki, przewidujące obowiązek poniesienia przez pożyczkobiorcę kosztów pożyczki w postaci opłaty operacyjnej w wysokości 6 300 zł, stanowi klauzulę niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

W sprawie nie było sporne, że poprzednik powoda zawarł umowę z pozwaną jako konsumentem oraz że przedmiotowe postanowienie mogło podlegać kontroli w oparciu o wskazane uregulowanie, gdyż nie określało głównych świadczeń stron umowy pożyczki. W rozpoznawanym przypadku pozwana została zobowiązana w umowie pożyczki do uiszczenia opłaty operacyjnej (choć w apelacji błędnie określono ją jako prowizję). Obowiązek wniesienia wskazanej opłaty nie został przewidziany w art. 720 § 1 k.c., a zatem nie stanowił głównego świadczenia pozwanej (por. analogiczne stanowisko Sądu Najwyższego co do obowiązku uiszczenia przez posiadacza rachunku bankowego prowizji i opłat związanych z prowadzeniem rachunku bankowego, wyrok z 6.04.2004r., I CK 472/03, LEX nr 125052).

Trzeba nadto podkreślić, że to na powodzie, z mocy art. 385¹ § 4 k.c., spoczywał ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie (co wykluczałoby możliwość oceny jego abuzywności). Pod tym pojęciem rozumie się rzeczywistą możliwość wpływu konsumenta na treść klauzuli (art. 385¹ § 3 zd. 1 k.c.), a zatem nie mogą za takie uchodzić klauzule sporządzone z wyprzedzeniem, bez negocjacji między stronami (tak również: M. Jagielska w: „Europejskie prawo konsumenckie a prawo polskie” pod red. E. Nowińskiej i P. Cybuli, Zakamycze Kraków 2005, s.83-84). Ustawodawca przewidział przy tym w art. 385¹ § 3 zd. 2 k.c. domniemanie, w myśl którego nie są indywidualnie uzgodnione te postanowienia, które zostały przejęte z wzorca zaproponowanego przez kontrahenta. W niniejszej sprawie umowę zawarto właśnie według wzorca zaproponowanego przez poprzednika prawnego powoda, na co wyraźnie wskazuje posłużenie się gotowym formularzem używanym przy zawieraniu tego rodzaju umów w ramach działalności gospodarczej. Formularz został jedynie uzupełniony kwotami pożyczki i opłaty dodatkowej z odsetkami. Przyjąć należy w tej sytuacji, że pozwana miała wpływ jedynie na skorzystanie z takiej usługi, a nie na treść związanych z nią postanowień umownych.

Wbrew stanowisku skarżącego nie wyłącza możliwości oceny przedmiotowych postanowień umownych z punktu widzenia art. 385¹ § 1 k.c. okoliczność, że pozwana przystępując do umowy wyraziła na nie zgodę. Skarżący nawiązuje tym samym do wynikającej z art. 353¹ k.c. zasady swobody umów. Trzeba jednak zauważyć, że już w treści powyższego przepisu wyznaczono granice swobody umów stanowiąc, że strony zawierające umowę mogą co prawda ułożyć stosunek prawny według swego uznania, ale tylko tak, aby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze stosunku), ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Jednym z ustawowych ograniczeń kompetencji stron do swobodnego kształtowania treści zobowiązań umownych są właśnie przepisy dotyczące klauzul abuzywnych zawarte w art. 385¹ – 385³ k.c. Umowa obejmująca postanowienie niedozwolone jest więc – z punktu widzenia

art. 353¹ k.c. – umową, której treść sprzeciwia się ustawie (tak również m.in. P. Machnikowski, „Swoboda umów wg art. 353¹ k.c. Konstrukcja prawna”, Warszawa 2005, s.187-188; Cz. Żuławska, „Zasady prawa gospodarczego prywatnego”, Warszawa 1999, s. 63). Do istoty instytucji klauzul abuzywnych należy zaś badanie przez sąd, czy określone postanowienia włączone do umowy – ważne i skutecznie zawartej – są wiążące dla konsumenta z uwagi na kryteria określone w art. 385¹ k.c. Sąd I instancji nie zakwestionował samej dopuszczalności pobierania analizowanej opłaty operacyjnej, uznał natomiast, że w okolicznościach niniejszej sprawy jest ona sprzeczna z dobrymi obyczajami i narusza interes konsumenta z uwagi na jej wysokość, rażąco wygórowaną w porównaniu z kwotą pożyczki faktycznie otrzymaną przez pozwaną, a zatem nie mającą charakteru ekwiwalentu za usługi świadczone na rzecz pożyczkobiorcy.

Dla uznania klauzuli umownej za niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ k.c. konieczne jest kumulatywne spełnienie przesłanek: kształtowania praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia interesów konsumenta. „Rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Chodzi zatem o zachwianie równowagi kontraktowej wyrażające się w tym, że kontrahent konsumenta zastrzega dla siebie nadmierne korzyści lub uprzywilejowaną pozycję, wyraźnie i w znacznym stopniu przewyższające korzyści uzyskane przez konsumenta lub pod innym względem znacznie pogarszające sytuację konsumenta (tak również: wyrok Sądu Najwyższego z 13.07.2005r., I CK 832/04, LEX nr 159111; J. Rajski, „Prawo o kontraktach w obrocie gospodarczym”, Warszawa 2002, s.194). Określenie „rażąco” należy przy tym interpretować jako znaczne odbieganie przyjętego uregulowania od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Przy ocenie dysproporcji świadczeń w zobowiązaniach wzajemnych należy brać zaś pod uwagę nie tylko formalną równość praw i obowiązków stron, ale i równość materialną (tak również: M. Jagielska, op. cit. s.88-89; K. Zagrobelny, Kodeks..., s.910; E. Rutkowska, „Niedozwolone klauzule umowne w bankowym obrocie konsumenckim”, Pr. Bankowe 2002/7-8/66; M. Skory, „Klauzule...”, s. 171). Z kolei „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta czy wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Za istotę dobrego obyczaju uznaje się szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka, a zatem sprzeczne z dobrymi obyczajami jest naruszanie usprawiedliwionego zaufania drugiej strony umowy (tak: M. Jagielska, op. cit. s.87; J. Haberko, „Nieuczciwe klauzule umowne w umowach konsumenckich zawieranych przy użyciu wzorca”, Przegląd Sądowy 2005/11-12/s.101; K. Zagrobelny, Kodeks..., s.910). Także naruszenie dobrych obyczajów w kontekście art. 385¹ § 1 k.c. zazwyczaj jest wiązane z tworzeniem takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron (por. Sąd Najwyższy w: wyroku z 27.10.2006r., I CSK 173/06, LEX nr 395247; cyt. wyroku z 13.07.2005r., I CK 832/04).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy należy zauważyć, że dodatkowa opłata operacyjna, którą obciążono pozwaną, wyniosła 6 300 zł, więc stanowiła aż 100 % wartości kwoty pożyczki, którą pozwana otrzymała od poprzednika powoda w wykonaniu umowy. Gdyby doliczyć do tego odsetki tzw. kapitałowe, a więc należne pożyczkodawcy za czas trwania umowy, oznaczałoby to, że w związku z pożyczką w realnej wysokości 6 300 zł, którą pozwana zaciągnęła na 30 miesięcy, nałożono na nią koszty przekraczające kwotę udzielonej pożyczki, gdyż pozwana zobowiązała się zwrócić pożyczkodawcy w ratach 13 448,57 zł (§ 4 pkt 2 umowy). W tej sytuacji opłata nazwana operacyjną została tak skalkulowana, aby przynieść pożyczkodawcy środki wyższe niż te, które uzyskałby pobierając odsetki maksymalne, przewidziane w art. 359 § 2² k.c. Tymczasem to odsetki kapitałowe w wysokości limitowanej przez ustawodawcę, pełnią funkcję wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału. Skarżący nie może rekompensować sobie ustalonego w umowie, niskiego poziomu tego wynagrodzenia dodatkową opłatą, gdyż to nie ona powinna stanowić źródło zysku z umowy pożyczki. Omawiana opłata winna odpowiadać kosztom poniesionym przez przedsiębiorcę na czynności, za które w umowie przewidziano ich pobranie, a więc czynności związane z zawarciem umowy, a tego nie wykazano.

Kwestionując ocenę Sądu I instancji dotyczącą abuzywności opłaty operacyjnej skarżący nie przytoczył w apelacji przekonujących argumentów na poparcie swego stanowiska.

Należy zauważyć, że jest faktem powszechnie znanym, że instytucje parabankowe zajmują się udzielaniem pożyczek osobom, które nie mają zdolności kredytowej w bankach, co skutkuje ponoszeniem przez tego rodzaju instytucje rynku finansowego znacznie wyższego ryzyka, niż w przypadku banków. Już tylko z tej przyczyny koszty udzielania pożyczek przez tego rodzaju instytucje z zasady są wyższe niż w przypadku pożyczek bankowych. W związku z tym opłata operacyjna, którą obciążono pozwaną, nie stanowi wynagrodzenia za korzystanie z kapitału (gdyż tego rodzaju wynagrodzeniem są odsetki), ale przede wszystkim za ryzyko udzielenia pożyczki. W § 4 pkt 3 umowy pożyczki wskazano, że wspomniana opłata stanowi wynagrodzenie za usługę wykonywaną na rzecz pożyczkodawcy w postaci czynności związanych z obsługą umowy, obejmujących obsługę spłat i monitorowanie ich terminowości. Tak określone obowiązki pożyczkodawcy – w ocenie Sądu Okręgowego – nie uzasadniały jednak pobrania dodatkowej opłaty w wysokości 6 300 zł, gdyż takie jej ukształtowanie w sposób oczywisty narusza prawa konsumenta. W przywołanym postanowieniu umownym określono, że opłata operacyjna powinna pokryć koszty wskazanych tam czynności, a zatem jej wysokość winna być uzależniona od faktycznego nakładu pracy i poniesionych przez powoda (jego poprzednika) wydatków związanych z zawarciem umowy. Tymczasem w toku postępowania ani w apelacji nie skonkretyzowano, jakie czynności musiały być przez pożyczkodawcę podjęte w związku z zawarciem umowy z pozwaną i jakie koszty były z nimi związane oraz czy były one adekwatne do wysokości kwoty wskazanej w umowie jako opłata operacyjna. W tej sytuacji uzasadnione było stanowisko, że opłata ta nie została ustalona w powiązaniu z konkretnymi kosztami czynności związanych z zawarciem umowy. Nie można przy tym pominąć, że opłata została określona na bardzo wysokim poziomie, zważywszy na wysokość środków pieniężnych rzeczywiście udostępnionych pozwanej. Trudno przyjąć, zwłaszcza wobec braku jakiegokolwiek wyjaśnienia ze strony powoda, by tak wysokie koszty mogły powstać przy zawieraniu prostej umowy pożyczki z konsumentem, z wykorzystaniem gotowego formularza umowy, którym pożyczkodawca posługiwał się w kontaktach z klientami. Z tych względów za prawidłowe uznano stanowisko Sądu I instancji co do braku ekwiwalentności wskazanej opłaty i oferowanych za nią usług.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim należy zauważyć, że obecnie ukształtowała się wykładnia tego przepisu, która wykracza poza ramy wskazane w uzasadnieniu projektu nowelizacji tej ustawy. Uznaje się bowiem, że nawet zgodność wyliczenia z wzorem matematycznym określonym w art. 36a u.k.k. i określenie w ten sposób maksymalnej kwoty kosztów kredytu dopuszczalnej normatywnie dla danego kredytu nie wyklucza abuzywności konkretnych postanowień umownych, które muszą być oceniane ad casu. Okoliczność, że obowiązuje ustawowy limit kosztów pozaodsetkowych nie wyłącza kontroli konkretnych postanowień wzorca umowy, które odnoszą się do takich kosztów, pod kątem skuteczności ich wprowadzenia do stosunku prawnego oraz pod względem ich abuzywności (por. T. Czech, „Limit pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego”, M. Pr. Bank., 2016, nr 2). Takie stanowisko w tożsamych z niniejszą sprawach wyraził Sąd Najwyższy w uchwałach z dnia 26 października 2021 r., III CZP 42/20 i z dnia 27 października 2021 r., III CZP 43/20, a Sąd Okręgowy stanowisko to podziela i zgadza się z argumentacją przedstawioną w ich uzasadnieniach.

Wszystkie przesłanki zastosowania art. 385¹ k.c. zostały w sprawie spełnione. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu wyroku wskazał rzeczowe oraz logicznie i faktycznie uzasadnione argumenty wskazujące na niedozwolony charakter wspomianej klauzuli umownej, które Sąd odwoławczy uznaje za prawidłowe. W apelacji nie przedstawiono przekonujących kontrargumentów.

Podsumowując, w sprawie nie wykazano, że analizowane postanowienie stosowanego przez poprzednika powoda wzorca umownego dotyczące pozaodsetkowych kosztów pożyczki pozostawały w związku z rzeczywistymi kosztami ponoszonymi przez przedsiębiorcę na czynności związane z zawarciem umowy. Skoro przedmiotowe postanowienie umowy pożyczki stanowi niedozwoloną klauzulę, to zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. nie wiąże pozwanej i nie jest ona zobowiązana do zapłaty wynikających z tych postanowień opłat i kosztów. W tym stanie rzeczy pozwana – wobec treści art. 385¹ § 2 k.c. – była zobowiązana do zwrotu powodowi z tytułu pożyczki jedynie tej kwoty, która rzeczywiście została jej wypłacona na podstawie umowy oraz ustalonych w umowie odsetek kapitałowych, do czego – w świetle dokonanych ustaleń w sprawie – już doszło. Wbrew treści apelacji Sąd nie zastosował art. 58 k.c., więc ten zarzut nie odnosił się do okoliczności sprawy i okazał się bezzasadny.

Wbrew stanowisku powoda nie doszło do naruszenia art. 229 i 230 k.p.c. Choć każda ze stron jest obowiązana do złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących faktów (art. 210 § 2 k.p.c.), to zastosowanie art. 230 k.p.c. nie ma charakteru automatycznego w każdym przypadku niewypowiedzenia się strony co do wszystkich twierdzeń strony przeciwnej, lecz zależy od oceny sądu, który mając na uwadze wynik całej rozprawy, tj. wszystkie okoliczności i materiał procesowy, może uznać, że zachodzą przesłanki do jego zastosowania, gdy sąd poweźmie przekonanie, że strona przeciwna nie zamierzała i nie zamierza zaprzeczyć istnieniu faktów przytoczonych przez przeciwnika (por. wyrok SN z 18.06.2004r. II CK 293/03). Zastosowanie tego przepisu wchodzi więc w rachubę jedynie wówczas, gdy jest to uzasadnione wynikiem całej rozprawy. W niniejszej sprawie pozwana zakwestionowała roszczenie co do zasady i wysokości, wskazując, m.in., na abuzywność postanowienia umowy pożyczki w zakresie obciążenia jej opłatą operacyjną. W tym kontekście zarzut naruszenia art. 229 i 230 k.p.c. okazał się oczywiście bezzasadny. Mając na uwadze takie stanowisko procesowe pozwanej, która w całości spłaciła swe zobowiązanie wynikające z umowy pożyczki w zakresie wiążącym pozwaną, nie można uwzględnić zarzutu obrazy art. 213 § 2 k.p.c. przez jego niezastosowanie i pominięcie, że wpłaty pozwanej nie stanowiły uznania roszczenia co do zasady i wysokości.

Mając przedstawione okoliczności na względzie Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda jako niezasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

Pozwana reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika złożyła w ustawowym terminie odpowiedź na apelację, w której domagała się zwrotu poniesionych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. W związku z tym, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy zasądził od powoda na rzecz pozwanej 450 zł, tj. wynagrodzenie pełnomocnika w stawce minimalnej określonej w § 2 pkt. 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

/-/ Karolina Obrębska